

Covid-19 i Alaquàs. L'educació en temps de confinament: una revisió de les diferents etapes educatives del nostre poble durant l'estat d'alarma.

El coronavirus ha sigut el culpable, a banda de més de 27000 morts a Espanya, de posar en «pausa» la nostra societat, la nostra rutina, la nostra manera d'entendre la vida. Degut a la declaració de l'estat d'alarma ocasionat per aquesta terrible pandèmia, totes les famílies (i ací faig un incís inclusiu per concretar que el terme «família i pares», d'ací endavant, inclou a les famílies monoparentals, les biparentals, les famílies d'acollida, les extenses, les famílies reconstituïdes...), hem hagut de romandre confinades durant més de 50 dies, amb estrictes horaris d'eixides, fins que va començar el pla de «desescalada». Durant aquest temps molta de l'activitat laboral quedava pausada, però altres havien de continuar, com l'educació. L'activitat frenètica diària quedava marcada per una imatge insòlita: els carrers deserts del nostre poble, les nostres escoles buides i els patis silenciats donaven pas a un altre tipus d'escola, l'escola virtual, una escola que molts encara no havien conegut.

En aquest article es vol donar una visió global del que ha suposat el confinament de la població educativa d'Alaquàs a causa del coronavirus. Com s'ha viscut, des del punt de vista educatiu, un confinament impregnat de classes virtuals, de deures enviats per correu electrònic, per *Telegram*, *WhatsApp* i altres canals; de dubtes resolts per pantalles i d'una bretxa digital que ha fet més gran la bretxa educativa existent actualment.

La metodologia utilitzada per realitzar el present article és la metodologia qualitativa d'orientació comunicativa crítica (Gómez, J. i altres, 2006), basada en

la reflexió i en la intersubjectivitat. S'ha entrevistat de manera telefònica i virtual a les persones responsables de les escoles d'infantil, de primària, de secundària i de música de la localitat d'Alaquàs. Aquesta entrevista era transcrita i enviada als interlocutors per tal de generar un consens d'allò parlat prèviament. Amb aquesta metodologia es pretén generar un coneixement general a través de la creació d'un diàleg intersubjectiu entre els interlocutors. D'aquesta manera evitem el tracte distanciat de la informació i possibles interpretacions errònies.

Des de fa temps la competència digital impregna el currículum de l'educació obligatòria, de fet, el sistema educatiu valencià posa en valor l'ús de ferramentes informàtiques a les aules, com per exemple la utilització de tauletes digitals, llibres electrònics i altres dispositius. Però aquest confinament ens ha mostrat que la realitat és una altra: passar de les classes presencials un dia a alçar-nos a l'endemà amb una escola virtual ha sigut un canvi dràstic per a la majoria de nosaltres. Les escoles d'Alaquàs s'han hagut de reconvertir de la nit al matí i la majoria dels responsables dels centres educatius del nostre poble coincideixen en la mateixa reflexió: «no estàvem preparats». Però la qüestió és, per què no estàvem preparats? Les noves generacions són infants nascuts en la societat de la informació i del coneixement; passen hores davant de pantalles i, des de ben petits, coneixen a la perfecció el funcionament de qualsevol dispositiu digital: telèfons intel·ligents, tauletes digitals, ordinadors, TV per cable, videoconsoles...

Tanmateix, el professorat dels centres educatius es preparen les classes amb algun suport digital, ja siga la pissarra digital, utilitzen *app* per passar llista, o per dur el seguiment de l'alumnat. Per què aquest confinament ha suposat un abans i un després a les nostres escoles? Amb les entrevistes realitzades a les escoles del nostre poble, s'intentarà donar una mica de llum a totes les qüestions que ha comportat el confinament a les comunitats educatives de la nostra localitat.

EL COMENÇAMENT DEL CONFINAMENT

La declaració de l'estat d'alarma el passat 14 de març va ser el detonant d'una setmana marcada per esdeveniments que ja van fer pensar a les direccions escolars que «alguna cosa anava a passar» tal i com declarava Pablo Fernández el director del CEIP Bonavista. De fet, en eixe moment, les escoles del municipi estaven ultimant la preparació de les activitats de la setmana fallera. Chelo García, directora del CEIP González Gallarza contava amb tristor com els ninots de la falla del «Gonga» estan ara als corredors del centre esperant a tornar a ser plantats. Cal recordar la gran tradició que té aquest centre en la celebració

Les nostres escoles buides i els patis silenciats donaven pas a un altre tipus d'escola, l'escola virtual. Fotografies: Juan Miguel Esteve i Loren González, AFA.

de les falles, realitzant un monument faller i celebrant la plantà amb tota la comunitat. Chelo relata com el mateix dia que se suspénien tots els actes fallers a la província de València (el dia 10/03/20) ella es va posar en contacte amb la Regidoria d'Educació per tal de prendre la mateixa decisió tots els centres educatius i suspendre els actes fallers que tothom tenia preparats. Però aquesta suspensió va ser el preludi de la suspensió de les activitats lectives. Malgrat que la declaració de l'estat d'alarma es va produir un dissabte, molts centres ja van intuir que les classes se suspendrien i van prendre mesures al respecte. La directora del CEIP Ciutat de Cremona, Susana García, relata com una de les decisions que van prendre va ser aconsellar que l'alumnat se'n duguera el material escolar a casa, en previsió d'una possible suspensió de les classes. Aquesta mesura també es va dur a terme en altres centres educatius, com per exemple al Bonavista que també va recomanar al professorat que agafara el material didàctic necessari pel mateix motiu.

Però no només les direccions van preveure que «alguna cosa anava a passar», amb la declaració per part de l'Organització Mundial de la Salut de situació d'emergència de salut pública ocasionada pel Covid-19 a pandèmia internacional moltes famílies van començar a mostrar preocupació i tal i com relata Cristina González, directora del CEIP Vila d'Alaquàs l'última setmana de classes presencials començà a faltar molt d'alumnat a classe, de fet, el divendres 13 de març, només va acudir la meitat de l'alumnat matriculat al centre. Al centre professional de música d'Alaquàs va passar una cosa semblant, el seu director, Quique Parreño contava que al ser les classes de vesprada, el divendres 13 de març ja no hi va assistir molt de l'alumnat, ja que, la declaració d'estat d'alarma era imminent.

Amb eixe pensament que molta gent tenia que «alguna cosa anava a passar»... l'alumnat de batxillerat de l'IES Faustí Barberà quasi va vaticinar la data del començament del confinament, ja que, segons conta la seua professora de matemàtiques i directora de l'Institut, Francisca Morella, «aprofitant que estàvem estudiant la successió dels números en batxillerat, em venia bé explicar com el creixement del coronavirus era una successió de números, a més a més vam trobar un lloc web on es comparaven els casos de contagis per coronavirus de tot el món, per ordre cronològic en el temps. Una setmana abans del confinament, durant la classe de matemàtiques van calcular que Itàlia li duia 6 dies en comparació amb Espanya, per la qual cosa, com allí s'acabava de començar amb el confinament, de seguida el pensament de tots va ser: si continuem així, d'ací una setmana estarem confinats igual que Itàlia!» no van anar molt desencaminats en el vaticini!

El professorat de l'IES Clara Campoamor, va tornar dilluns 16 de març al centre per tal de recollir el material necessari per al que es pensava que seria «un període curt» conta la directora del centre i regidora d'Educació Mª Ángeles Espert, «ni ens vam acomiadar, pensàvem que això anava a durar poc i ens tornarien a vore prompte» recorda la directora amb tristor. La mateixa sensació tenien a l'escola infantil municipal L'Alqueria, «tots pensaven que tornarien prompte al centre» comenta Paqui Moreno, la directora del centre. «Com al nostre centre el tema de la higiene es treballa i es cuida molt, pensàvem que després de Pasqua tornàriem a l'escola».

A partir de la declaració de l'estat d'alarma i la suspensió provisional de les classes lectives tot el professorat de les escoles es van posar a treballar «al 200%» segons declaracions de l'equip directiu del Vila d'Alaquàs, perquè cal recordar que la setmana següent se suposava que eren les «vacances de falles». Tot el professorat va treballar de valent per organitzar i gestionar-ho tot, segons paraules de Quique Parreño, director de l'escola professional de música, «la setmana de falles va ser, amb diferència, la setmana de més treball de tot aquest curs».

Tot el professorat va treballar de valent per organitzar i gestionar-ho tot. Fotografia: Juan Miguel Esteve, AFA.

Però molt del treball que s'estava realitzant, s'hagué de paralitzar i modificar, ja que, la Conselleria va publicar el «Pla MULAN» (Model Unificat Lectiu d'Activitats No presencials). Segons paraules de Cristina González (Vila d'Alaquàs), des de les escoles s'ha hagut de desfer molta de la feina que s'havia programat, ja que, la Conselleria d'Educació publicava instruccions després que les escoles hagueren avançat i dedicat molt de temps a la planificació. Chelo García (González Gallarza) ha dut el compte de les instruccions i normativa que s'ha publicat, «Més de 50 publicacions, entre normativa i instruccions, ha realitzat la Conselleria d'Educació durant el temps de confinament». Això ha fet que la coordinació entre les direccions de les escoles haja sigut primordial per tal d'estar «al dia» amb tota la normativa que han hagut de gestionar des dels equips directius dels centres docents. Segons ella, «el suport i la comunicació que hi havia entre les direccions en un grup de *WhatsApp* ha sigut clau per a anar tots i totes a una». En aquest sentit coincideix el secretari del CEIP Sanchis Almiñano, Salvador Torregrosa, qui va constituir un seminari de treball, amb la coordinació del CEFIRE de Torrent, on estan tots els secretaris dels centres d'infantil i primària de la localitat. El seminari, en principi, estava format per 12 secretaris i, a hores d'ara, hi ha més de 25 al grup. Salvador ressalta la importància d'aquestes xarxes de suport on es compartia tota la informació, «abans es treballava de manera molt individual, ara es treballa en conjunt gràcies a aquest seminari: compartim, no competim, de manera que els centres públics anem tots a una, i això dona més valor a l'ensenyament en l'escola pública».

LA DOCÈNCIA VIRTUAL I LA BRETXA DIGITAL

Un dels aspectes més rellevants i que més han destacat totes les direccions ha sigut «la bretxa digital», en paraules de la direcció del centre del CEIP Sanchis Almiñano «aquesta bretxa ha deixat alumnat de primera divisió i alumnat d'última divisió». Per exemple, l'alumnat que a sa casa tenia un o dos ordinadors, una o dos tauletes digitals, podia seguir perfectament el ritme que l'escola anava marcant, ja que per al seguiment que es marcava en les diferents tutories, es necessitava d'un dispositiu des del que descarregar les diferents tasques a realitzar. Però, per contra, si una família només disposa d'un dispositiu mòbil amb dades d'internet molt limitades, en la primera setmana del confinament eixes dades ja s'havien esgotat en la primera o segona descàrrega del material escolar i eixe alumne ja no podia seguir el ritme marcat de la seua classe. D'ací la comparació que es feia de l'alumnat de primera i última divisió. En este punt, com a curiositat, el secretari del Sanchis Almiñano conta que saben de famílies que han compartit la contrasenya de la seua xarxa *wifi* amb companys de

l'escola que vivien al mateix edifici. I el director del Bonavista conta emocionat com el professorat del centre ha fet donacions d'ordinadors i tauletes digitals a les famílies del centre que més ho necessitaven.

Aquesta bretxa digital ha donat pas a un altre aspecte on les direccions també convergeixen, la solidaritat que ha sorgit per pal·liar aquestes diferències; la direcció del CEIP Ciutat de Cremona relata com durant els primers dies de confinament hi havia professorat que, malgrat estar en estat d'alarma, va acudir a imprimir les activitats a aquell alumnat que no tenia accés als blogs digitals o al web del centre.

Per aquest motiu totes les direccions també constaten que des del minut 0 es va articular una xarxa solidària per tal que cap alumne es quedara enrere. Des de la direcció del Sanchis Almiñano ens conten l'engranatge que es va articular per tal de donar resposta a l'alumnat que no es podia connectar, passava per posar en contacte a tots els membres de la comunitat educativa. Des del moment que el tutor/a d'una aula publicava les activitats a realitzar al web, es passava la informació a la persona encarregada de cada classe, des de la tutoria es realitzava un seguiment de l'alumnat que entrava i realitzava les tasques i el qui no ho feia, d'aquesta manera en el moment que des de qualsevol tutoria es detectava que hi havia alumnat que no estava seguint el ritme marcat, es posava en contacte amb la psicopedagoga del centre qui informava al departament de serveis socials de l'Ajuntament i, des d'allí, es posaven en contacte amb el centre per tal que enviaren per correu electrònic les tasques de l'alumnat que havien detectat que no estava duent el ritme marcat i, des del mateix departament es posaven en contacte amb les famílies d'aquest alumnat i els facilitaven la manera de tindre les mateixes tasques que els seus companys i companyes. En paraules del director del Bonavista, la finalitat d'aquest protocol era que «cap alumne podia quedar fora».

En les següents converses mantingudes amb la resta d'escoles públiques del poble, se seguia el mateix protocol, marcat per les reunions que des del departament d'educació de l'Ajuntament d'Alaquàs havia mantingut amb les direccions dels centres de manera periòdica. En aquest punt, en conèixer aquest protocol, i degut a la confiança que existeix amb les direccions dels centres del poble, em vaig atrevir a batejar aquest protocol com la «Triada Escolar» formada per tres elements: les escoles, les famílies i l'Ajuntament (en concret els departaments de serveis socials i d'educació):

Imatge creada per l'autora (Marta Murciano).

Aquest protocol es va seguir en totes les escoles de primària de la localitat, ja que, tenim la sort de tindre un gabinet psicopedagògic municipal que treballa de valent des de fa molt de temps i de manera molt coordinada entre les escoles del poble i l'Ajuntament d'Alaquàs. Totes les direccions han destacat i han posat en valor el gran treball realitzat pels especialistes del gabinet psicopedagògic.

A més d'aquest protocol per tal que tot l'alumnat estiguera al dia, Xelo Laguna, secretària del González Gallarza, posa en valor també la tasca que han realitzat mares i pares de l'escola que intentaven per tots els mitjans que la informació de l'escola aplegara a tothom; com els propis mestres han posat els seus propis telèfons mòbils per tal de telefonar i estar en contacte amb tot el seu alumnat. De la mateixa manera, la direcció del Vila d'Alaquàs posa l'accent que, per al professorat prevalia l'atenció directa de l'alumnat i les seues famílies, per això des del primer moment es va intentar donar solució als problemes de comunicació, malgrat que des de l'Administració, en aquest sentit, les solucions aportades van arribar més lentament.

Una mesura molt aplaudida pels centres va ser la decisió de l'Administració de donar el «val beca menjador» a les famílies de l'alumnat amb beca total al menjador escolar. El funcionament per tal de rebre aquest xec, segons paraules de Mª José Sena, secretària del Ciutat de Cremona, ha anant canviant per millorar la manera d'adquirir-ho per part de les famílies. Però el procediment també ha requerit de mitjans telemàtics, per la qual cosa també s'ha hagut de fer seguiment telefònic per part de les escoles a les famílies amb beca, interessant-se i preocupant-se si els havia arribat el xec o no, si tenien tota la informació clara de com aconseguir el xec... Salvador, secretari del Sanchis

La bretxa digital ha donat pas a la solidaritat per pal·liar aquestes diferències. Fotografia: Ajuntament d'Alaquàs.

Almiñano conta l'anècdota que van detectar que una família no havia descarregat el val del menjador i, en posar-se en contacte amb ells es van adonar que no disposaven dels mitjans tècnics per tal de poder accedir a les ajudes. Ell mateix va cedir el seu dispositiu mòbil per poder descarregar-ho i enviar-ho als serveis socials de l'Ajuntament, on van fer arribar aquest xec a aquesta família.

Aquesta bretxa digital no va passar desapercebuda per l'Administració i, quinze dies després de la declaració de l'estat d'alarma i del començament de la docència virtual, va posar a disposició dels diferents centres educatius «9700 tauletes digitals per a l'alumnat que no tinguera dispositius per tal que es poguera seguir el curs en línia i garantir la seua formació». A la nostra localitat, aquestes tauletes digitals només van arribar al CEIP González Gallarza qui va agrair l'ajuda dels serveis socials i la regidoria d'educació, ja que, va ser el personal de l'Ajuntament qui va anar a les cases de l'alumnat per tal de posar en funcionament les tauletes digitals rebudes.

Per concloure aquest apartat es fa menció a la reflexió del director del Sanchis Almiñano, Gregorio García, qui apuntava les dificultats que han hagut de superar des de la pública, mentre que a la privada es va continuar fent classe «per Zoom».

L'EDUCACIÓ VIRTUAL I LA CONCILIACIÓ FAMILIAR

Una vegada publicat el Pla MULAN per tal d'unificar la docència digital de les assignatures corresponents a les etapes d'escolarització obligatòria, els centres van posar en marxa els «pocs» mecanismes que hi tenien al seu abast per començar amb la docència virtual. Les plataformes i canals de comunicació «oficials» per a les comunitats educatives quedaven reduïts a la plataforma virtual *Webfamilia*, *Aules* i *Webex*. La primera ferramenta *Webfamilia* és la web que ja es venia utilitzant cursos enrere per tal que les famílies consulten les qualificacions, les faltes d'assistència, les comunicacions amb tutors i professorat i conèixer les activitats extraescolars i complementàries programades pels centres educatius. La segona ferramenta, *Aules*, és un lloc web destinat a allotjar les aules virtuals destinades a l'ensenyament a distància. Per últim la ferramenta *Webex Meetings* és una plataforma per a realitzar videoconferències.

La ferramenta *Webex Meetings* és una plataforma per a realitzar videoconferències.

Mentre els pares teletreballen els més menuts s'entretenen d'una altra manera. Fotografia: Ajuntament d'Alaquàs.

Quan l'Administració posa a disposició de les comunitats educatives aquestes ferramentes no es va tindre en compte, per exemple, l'horari de connexions, ja que, moltes direccions comenten que el web es col·lapsava amb molta facilitat, sobretot, els dilluns quan calia posar la programació setmanal. Però no tot el món es podia connectar a la mateixa hora. Les famílies de l'alumnat confinat que havien de teletreballar, normalment ho feien en el mateix horari que algunes de les connexions que es realitzaven, per la qual cosa molt de l'alumnat no podia assistir a les classes *online* que es programaven, per no tindre lliure cap dispositiu digital per fer-ho.

Una de les etapes que més ha patit la conciliació familiar durant el confinament ha sigut l'alumnat d'educació infantil (0-6 anys). Tal i com comenta Paqui, la directora del l'escola infantil l'Alqueria, mentre els pares teletreballen ningú es podia fer càrrec dels menuts, ha sigut molt difícil gestionar el teletreball i la cura dels més menuts. Mentre que a primària i secundària l'alumnat és més autònom, a educació infantil «cal estar amb ells i elles»; malgrat els esforços de les mestres i educadores fent vídeos diàriament, «eren les pròpies famílies

les qui decidien si els posaven els nostres vídeos, ja que, tampoc volien que els infants passaren molt de temps davant de pantalles».

La conciliació familiar passava també pels seus coneixements informàtics, «no totes les famílies tenen les mateixes competències digitals i no es pot donar per suposat que totes les famílies poden i saben navegar per internet». Per la qual cosa les consultes al professorat es multiplicaven per dos: els dubtes que havien de resoldre a l'alumnat i les qüestions que els plantejaven les famílies. La direcció del Bonavista va fer una recomanació al professorat que tenia fills i filles en edat escolar «el matí dedicar-lo als teus fills, ja treballaràs a la vesprada», davant les complicacions que hi sorgien de a qui s'havia d'atendre primer, si als fills o al propi l'alumnat. En aquest tema també coincideix la directora del Clara Campoamor: «gestionar la conciliació familiar i escolar ha sigut més difícil entre el professorat».

Des de les escoles, a mesura que es detectaven necessitats, els centres han intentat pal·liar-les el més prompte possible. De fet, moltes de les direccions han coincidit que van haver de donar «suport emocional a famílies i alumnat». La secretària del González Gallarza, Xelo Laguna, comentava que «a banda de realitzar un esforç molt gran en el seguiment escolar de l'alumnat, de seguida van trobar que es necessitava també d'un suport emocional». En el mateix tema coincideix la directora del Ciutat de Cremona, Susana, que va detectar com «alguns alumnes han hagut de madurar a la força; s'ha forçat molt la maquinària i no sabem quines conseqüències immediates patirà el nostre alumnat».

Per contra, aquest confinament també ha tingut una part positiva en la relació dels alumnes amb les seues famílies. Marisé conta que alumnat que acudia als centres de bon de matí, a l'escola matinera i se n'anava passades les 18h després de les activitats escolars, «ara han pogut passar temps amb les seues famílies i estes han pogut dedicar-los el temps que no poden oferir-los quan estan treballant». La directora de l'Alqueria, Paqui, feia la mateixa reflexió «la part positiva és que tot el nostre alumnat està bé, i molts han pogut passar més temps amb les seues famílies, ja que alguns no tenen l'oportunitat de passar tant de temps com els agradaria».

LA COMPETÈNCIA DIGITAL I EL PROFESSORAT

Tal i com es comenta al principi de l'article, les eines digitals ja estaven presents en els nostres centres escolars abans del confinament. Per exemple, Pablo

Fernández comenta que des de fa un parell d'anys tenen aprovat per la pròpia Conselleria d'Educació la ferramenta *Google Classroom* amb la qual es gestiona l'aula de manera col·laborativa a través d'Internet. Però altres professionals de l'educació «no estàvem tan familiaritzats amb tantes ferramentes digitals» segons conta Paqui Morella, qui duu al capdavant de l'institut Faustí Barberà més de 25 anys, «hi som molt de professorat a les escoles que no hem nascut en l'era digital, hem hagut de posar-se al dia... Això sí, el fet de buscar tutorials en *Youtube*, activitats *online*, etc., ha fet que el professorat s'apropi més a l'alumnat, perquè ja parlem quasi en el seu propi llenguatge!». La realitat és que no es podia ser un bon exemple per al nostre alumnat sense estar al dia de les noves tecnologies «i aquesta pandèmia ens ha donat una lliçó als mestres».

Marian, la directora de l'IES Clara Campoamor, declarava que el professorat «no teníem preparades les nostres cases, ni les ferramentes, ni l'estructura, ni els coneixements necessaris per gestionar les classes virtuals». A més a més en allò referent a l'alumnat, «malgrat que els alumnes se saben moure en el món digital en temes de jocs, *Photoshop*, xarxes socials... no tenen destreses per treballar a nivell virtual l'ensenyament.» En aquest sentit ha sigut el professorat de TIC qui ha ajudat més, tant al professorat com a l'alumnat: «hi havia un fòrum en *Aules* per resoldre dubtes del mateix alumnat i dels mestres. El professorat TIC ha fet un treball impressionant en aquest sentit». Comenta orgullosa Marian.

El que ha donat també molta alegria al professorat ha sigut la possibilitat de realitzar videoconferències, al principi la plataforma només podia ser utilitzada per l'alumnat de Batxillerat. Una vegada els centres tingueren accés a realitzar videoconferències amb la plataforma de la pròpia Conselleria «es veia en la cara dels alumnes molta alegria al trobar-se amb els seus companys, de la mateixa manera que el professorat s'ha alegrat de vore al seu alumnat», declarava Pablo del Bonavista.

La realització de classes per videoconferències ha sigut un tema molt recurrent en totes les entrevistes realitzades. Quique Parreño, director de l'escola professional de música, destaca que «tant el professorat com l'alumnat s'han despullat i s'ha envaït la nostra intimitat i la del nostre alumnat». Però aquestes videoconferències també han sigut un «termòmetre» per mesurar al seu alumnat, de fet, Marisé ens comenta que «ha sigut molt trist acomiadar-se de l'alumnat de manera virtual» i Pablo en vore que es va «detectar falta de motivació i estrès digital per part de l'alumnat» va recomanar al professorat del centre «telefonar directament a l'alumnat i a les seues famílies».

Però vore als companys i companyes a través d'una pantalla, al principi, resultava emocionant i tot eren rialles i cares d'alegria, però tal i com destaca Gregorio del Sanchis Almiñano, «ha quedat evident que l'escola és necessària de manera presencial» sobretot per la funció compensadora que realitza l'escola front a les diferències socials. Encara que, per contra, i en paraules de Quique Parreño «l'escola virtual ha arribat per a quedar-se», ja que, durant el confinament han descobert la quantitat d'activitats i possibilitats que ofereix Internet. De la mateixa manera pensa Marian, ja que, com a Regidora d'Educació ha viscut com es pot treballar de manera virtual i coordinada des de les escoles infantils, de primària, de secundària i la EPA del poble. Fins i tot, ara la pàgina web de l'Ajuntament té una pestanya dedicada exclusivament als centres i a les notícies educatives d'interès.

En aquest apartat cal destacar el que va confessar l'equip directiu del Ciutat de Cremona: «la majoria del professorat s'ha hagut de posar les piles en la millora de la seua competència digital, però ha sigut molt positiu per al Claustre del centre descobrir moltes de les ferramentes i facilitats que es troben a la xarxa, i això pot motivar a canvis metodològics dels que es beneficie l'alumnat».

LA GRAN OBLIDADA: L'ESCOLA DE PERSONES ADULTES

Quan al principi de l'article s'ha mencionat que es va entrevistar a les direccions de totes les escoles, era cert, i no és casualitat que haja quedat en últim lloc l'Escola de Persones Adultes d'Alaquàs Enric Valor, perquè aquest és el sentiment que va mostrar el director, Vicente Sánchez, durant tota l'entrevista; que l'educació de persones adultes havia sigut la «gran oblidada» per part de l'administració en la gestió educativa d'aquesta pandèmia.

Des de la declaració d'estat d'alarma s'esperaven instruccions, per part de la Conselleria, que donaren llum a la gestió del centre mentre durara el confinament, però per a la seua sorpresa, les instruccions del Pla MULAN, deixaven fora a les escoles de persones adultes i sense el suport de moltes de les ferramentes digitals que sí s'oferien a la resta d'ensenyaments reglats.

Aquest curs es va començar a utilitzar l'aplicació ITACA per a la gestió educativa, ferramenta que ja duïen utilitzant la resta de centres educatius, quasi 8 cursos. Per la qual cosa, l'única ferramenta digital amb la que comptava el centre Enric Valor era la pàgina web del centre i les eines que va buscar el professorat per tal d'estar en contacte amb el seu alumnat: correu electrònic, grups de

WhatsApp, canals de *Telegram*... Però aquesta situació va provocar queixes del professorat cap a l'administració «al deixar-nos en la perifèria». Segons declarava el director del centre. A partir d'aquestes «queixes» van començar a tindre resposta a algunes de les qüestions que es demanava i, Vicente dona les gràcies al personal de la *Comunitat CV-TIC* qui els va cedir un espai en *Aules* per tal d'emprar aquesta ferramenta per a la docència virtual durant el confinament.

Les instruccions del Pla MULAN deixaven fora a les escoles de persones adultes.

Aquest curs es va començar a utilitzar l'aplicació ITACA, ferramenta que ja duien utilitzant la resta de centres educatius quasi huit cursos.

No és la primera vegada que els professionals de l'ensenyament de persones adultes tenen aquest sentiment d'abandonament; el que «dona més ràbia és que a la pròpia LOE està el títol 1r que dedica una especial atenció a l'educació de persones adultes, amb l'objectiu que tots els ciutadans tinguin la possibilitat d'adquirir, actualitzar, completar o ampliar els seus coneixements i aptituds per al seu desenvolupament personal i professional», i sembla que s'ha oblidat l'essència de l'educació de les persones adultes i cal recordar el que es planteja a la mateixa legislació per tal que, socialment, hi haja un canvi de mirada cap a l'ensenyament de les persones adultes.

Per aquest motiu el professorat de l'EPA *Enric Valor* ha treballat de valent en l'atenció del seu alumnat. Enviaven tasques i l'alumnat les tornaven realitzades fent fotografies i adjuntant-les en un correu electrònic per al seu mestre/a. En aquest moment també s'han adonat que molt del seu alumnat tenia carències en competència digital, però en compte de decaure, «ens han donat una gran lliçó, tenim un alumnat de 10» comenta Vicente.

Però davant de les dificultats han trobat «un professorat molt cohesionat; alumnat molt solidari que s'ajudaven entre ells i elles; i un seguiment exhaustiu per part de l'equip directiu, telefonant personalment a aquell alumnat quan es detectava que no duia el ritme de la docència virtual». Però clar, «cada casa és un món», contava el director amb tristor «...i quan telefonaves i et contaven les situacions per les que estaven passant alguns dels nostres alumnes, situacions molt delicades». Aquestes situacions límits han posat de manifest la importància de tindre a les escoles de persones adultes un departament d'orientació, ja que, «si no podem donar resposta ara al nostre alumnat, quan es suposa que l'educació d'adults és la segona oportunitat, quan els anem a ajudar? A més no podem oblidar que el nostre alumnat ha sigut abans alumnat del Bonavista, del Sanchis, del Vila..., és l'alumnat del poble d'Alaquàs, no els podem abandonar ara». «Per a què serveix una escola d'adults? Quina és la seua finalitat aleshores?» «Ara si després de la pandèmia es comença una crisi econòmica, tingam una gran desocupació laboral, com va passar en 2008, s'ompliran aleshores les nostres aules i ens faran cas?».

FINAL DE CURS?

Ara, en el cap de les direccions tenen una sola idea, segons Chelo García: «a dia de hui tots els esforços van encaminats en el tancament d'aquest curs, no podem pensar encara en el proper curs 2020 - 2021».

L'equip directiu del Vila d'Alaquàs, a qui s'entrevista al complet mitjançant una videoconferència, comenta que a dia de hui «el més important és tancar el curs escolar sense posar en risc la salut del professorat, de l'alumnat ni de les seues famílies. S'ha donat la possibilitat de vindre al centre a realitzar entrevistes individuals a l'alumnat de sisè, els qui ja passen a l'institut. I s'ha posat molta cura en el disseny i la planificació del Pla de contingència».

Però és un final de curs impregnat de diversos sentiments, el més present, la tristor. Com ens conta Paqui, directora de l'Alqueria, «és una llàstima que els alumnes més majors s'han perdut a muntó d'activitats i ara se'n van a l'escola dels majors. Però hem tingut una reunió online amb les famílies per tal d'informar-los que els farem una activitat de comiat com es mereixen».

Moltes activitats de final de curs no es podran realitzar enguany, com les graduacions dels alumnes de 5 anys que passen a l'escola de primària, les graduacions dels alumnes de sisè que passen a l'institut. Fins i tot les graduacions que ara s'han posat de moda als mateixos instituts, tal i com conta Marian, la directora del Clara Campoamor, «l'alumnat està demanant que la seua graduació siga a setembre en 4t ESO i 2n Batxillerat, per a ells és una festa molt important, si es compren vestits de gala i tot!».

Les orles que s'han preparat i imprès encara no han pogut ser penjades a les parets dels centres, les festes de les AMPA es quedaran a l'espera de ser realitzades en «un millor moment». *La Trobada d'escoles en valencià*, que enguany se celebrava a Alaquàs, se celebrarà al proper curs... i així una llarga llista d'activitats que han quedat ajornades, que no anul·lades.

Però amb tot i això, hem après que les escoles són alguna cosa més que edificis on estudien els xiquets i xiquetes, les escoles són fàbriques de somnis on hi ha mags que, de la nit al dia, han aconseguit que els col·legis es transformen en cases, que els pares siguen els millors mestres, i el professorat sempre estiga al nostre costat, per molta distància i moltes pantalles que ens separen.